

Szerkesztői iroda
Sepsi Szentgyörgyön
a ref. kollegium épületében, hová
a lap szellemi részét illet
közlönyök küldendők.

Kiadó hivatal:

POLLÁK MÓR

könyvnyomdája és könyvkereskedése,
hová a hirdetések és előzetési pénzek bérmentesen intézendők.

NEMERLE

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap.

A „Háromszéki háziipar-egylet” és a „sepsi-szentgyörgyi önkéntes tűzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap-heten-kint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTEL

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve

Egész évre . . . 6 fit — kr.

Fél évre . . . 3 fit — kr.

Negyedévre . . . 1 fit 50 kr.

Hirdetmények díja:

3 hasábos petit-sorért, vagy annak helyéért 6 kr.

Bélyegdíj külön 30 kr.

Nyitlér sora 15 kr.

A muzka esze.

Hiába! A szerencsés csak nem lehet fehérre mosni, akármilyen történések is. Megkísérleték az orosz diplomácia „őszintesége”, „jellemessége” mellett füzeteket, világra szóló cikkeket ezer számban írni Szentpétervárról, csak-hogy el lehessen hitetni valahogy a világgal, hogy ő a keleti kérdésben olyan ártatlan, mint a ma született gyermek. De hát ezek az apologiák mind kárba veszttek. Oroszországnak ma már nem hisz senki a politikája „jellemességét” nem irigyli tőle még a banditák társulata sem.

A napokban is finom észre valló raffineriával lepte meg a világot azért, hogy csapatait tovább is a Balkán félszigetnek paradéztathassa. A diplomácia szeme közé port h'nt s bámulatos, hogy az európai nagyhatalmasságok nem eléglék meg valahára ezt a neveléses szembe-kötösi játékot. Mióta meg kellett volna történnie a Balkán félsziget kiürítésének? Hány még hány „komoly megintést” kapott már Oroszország ezért a nagy hatalmaktól s a do-log vége mégis csak az lett, hogy az orosz benn van és isten segedelméből benn lesz két esztendő múlva is a félszigeten.

Hogy ez a huzavona igen elmésen van kidolgozva, azt mindenki látja, tudja, a ki csak egy tekintetet vet a térképre. Nem lehet annak egyéb célja, mint az, hogy egy megvesse lábát Bulgáriában és Kelet-Ruméliában, hogy onnan többé se mézes kalácsos kicsalni, se golyózáppal kiverni ne lehessen. Erre nézve szép komédiákat insceniroz a diplomácia szinpadán. Az ámitás, képszerűség, rászédés minden pokoli gépezeteit mozgásba hozza, hogy célját érhesse. Távírokat röpít a szélnek, jegyzékeket vált telve finom sohajokkal; elmondja, hogy

senki sem akarná a kiürítést „őszintebben” mint ő, de nem lehet (!)

Pedig ő milyen nagy bajban van. Pénz-zavara napról-napra fokozódik; a pénz-piacokon addig nem is nyújtanak neki hitelt, a míg a terminusnak megfelelőleg ki nem takarodik seregével. Egy kölcsön szerződését plane vissza is utasították már; a kincstári jegyeket pedig nem tudja többé beváltani, csupán ujjakkal cseréltetheti be. Ezeket a zavarokat még betetőzi végre azon nehéz helyzet is, hogy neki akarva nem akarva benn kell maradnia csapataival, melyeknek élelmezése, felszerelése s általában eltartása teméntelen pénz-be, és fáradságba kerül.

Ezek a szépen kidolgozott mesék járják be ma a világot s ezeknek a sok jajgatásoknak végül is csak egyetlen eredménye van, az, hogy a muzka nem mozdul egy tapodtat sem. Kár is volna! Ha a diplomácia engedni kénye-kedve szerint bujdosít játszani Oroszországnak, hát akkor csak használja fel az alkalmat. Ha nem tud már egyszer erőlyesen fellépni s hatalmas eszközökkel kényszeríteni Európa, akkor csak nézze nyugodtan, hogy az egyenes ut helyett miképp vezet a görbe ut — Konstantinápolyba.

Bulgária jelenlegi helyzete már is igen alkalmas az orosz befolyás megerősödésére. A talaj a délszláv államokban mindinkább porhanyóbb lesz a muzka hatalom meggyökeresedésére s ezt bizony mi érezzük majd meg leg-hamarabb és — legerzékenyebben.

Szó, a mi szó: Oroszországnak van esze s talán minden himezés-hámózás nélkül kimondhatjuk, hogy tuljár a mi eszünkön is. Ez az, a mi zavarba ejt bennünket s itt szeretnénk mi több erőlyességet és nagyobb tevékenységet kifejteni külligyi diplomáciánk részéről.

TÁRCA

Cserebogár.

„Ifjukorunk fényes kődében
Csak sejtve látjuk a világot
S vigan dalolva völgy ölében.
Féjükre szánjuk a virágot.”

Boldog a ki elmondhatja ezt magáról s an-nál boldogabb, minél későbbre foszik szét körülte a „fényes kőd.” — Ha azonban a sors szerzélya soha sem kegyelt annyira, hogy ily édes ifjuságra emlékezéssel: áldott vissza magadat még korábbi napokra, midőn mint gondtalan gyermek üldöztet tarka réten a himes lepékét, májusi alkonyatkor a „csenderit”; gyermeki oktalanságodban kutattál a madárfészkek után s ha emlékeid füzérláncát végig szemezted és a komor jelenhez értél: akkor betűzz a nagy természet végtelen tartalmu könyvében és megtalálod a lelki megnyugvást a miután „futsz epedve;” körülötöd csak fényt látsz árny nélkül a természet végtelen bölcsességében

A keleti népeknél e bogár a termékenység symboluma. A büszke Babelhez Jehova így szólt: Megtömlök emberekkel, mintha bogarak volnának. Talán a proféta feljegyzéséből, de leginkább a rovarok óriási számának érzékeléséből eredt ezen symbolus.

Burmeister 90.000-re becsülte a rovar fajok számát; ma többre teszik azt 100.000-nél. S ha közelítőleg akarnók az egyének számát kifejezni, ezen óriási munkához képest Dazé minden fejszámításai, a biblia betűinek összeszámolása elényező csekélységek volnának s csupán a világűr csillag-zatainak, ködfoltainak számszerint való kifejtése volna összehasonlítható ezzel.

Mily roppant számot találnánk már, ha csupán azon cserebogár mennyiségét akarnók kifejezni a mely minden negyedik évben megjelen!

Ugy veszem észre, hogy tárgyamtól már csaknem eltértem, illetőleg igen távolból megkerülő

bevezetésbe bocsátkoztam, szolgáljon mentségül azon körülmény, hogy a statisztikának minden tekintetben nagy fontosságot tulajdonítok. Térjünk tehát e tárgyra.

Dzumm! dzumm! zsong a májusi alkonyatkor körülte a cserebulyók raja. Fejedet jobbra-balra kapkodod, mint az ujjac az első golyózáporban, nehogy történetesen bele ütközzél valamelyik. A gyermekcsoport lármásan ujjong, seprővel, kalappal igyekszik hatalmába keríteni a repülő bogarakat. Hiszen már a spártai gyermekeknek nagy örömeire szolgált a cserebogár-hajsz. Az öröm kétszeres, ha valamelyik bogár „neki megy a falnak, nagyot koppan akkor s azután elhallgat.” Megvan. Már csaknem egy „csupor” van tele. Ha nem lesz aztán „hadd el hadd”, ha éjszakán az egész gyűjtemény kiszabadul s zug a szoba tőlük, mint a tenger viharkor. Nehéz ám „világot gerjeszteni,” elalszik e láng akárhányszor a belerepülő bogaraktól s a nebulónak szűk ilyenkor a szoba; még horkol is, hogy elne kacagja magát, s hogy ki ne kapjon „az apámuramtól.”

A cserebogár kedveltsége abban leli magyarázatát, hogy ő is egyik hirnöke a tavasznak. Nem a csillagászati tavaszkezdetnek, hanem annak a tavasznak a mikor már nincs többé foga a napnak legfőlegbe akkor csip még néha, ha a grönlandi jégolvadás tulrohamosan történék s Szt. Pétervár felől egy fagyos muszkasohaj jutna hozzánk. Ő is jós, mint a tavasz hirnökei valamennyien, mint a népdal mondja:

Cserebogár, sárga cserebogár
Nem kérдем én tőled: mikor lesz nyár?
Azt sem kérдем: sokáig él-e?
Csak azt mond meg: rózsámé lesz-e?

Pedig néma szegény. Hogyan felelhetne a bánkodó kedves bus kérdésére. Mikor azonban a gyermekcsereg hívja s felvilágosítást kérnek tőle ilyen-képen:

„Cserebogár jer el!
Mond meg nekem, mikor lesz nyár?!”
erre a cserebogár válasza:
„Majd megmondom: pünkösöd után,
Mikor a tők virágzik.”

Pedig hát Oroszországnak minden sűrű-függőssé dacára is több esze lehetne. Suffergethetne egy kissé a maga háza előtt is. Az a megromlott, megfenédesett társadalmi élet, mely rá nehezedik, bizony megérdemelné, hogy egy kis kura alá vegyék s hagyjanak békét a Balkán félszigetnek Kelet-Ruméliának s minden terjeszkedési törekvésnek. Ha az ember az orosz lapokat olvassa, semmi egyebet nem lát bennök, mint a legsértegetőbb in-vektivakat, kritikákat a létező viszonyok ellen. A katonai uralom elkeserítette az államot; a polgárok egyetlen éjjel sem hajthatják le nyugodtan fejüket; mert nem tudják, melyik perc-ben rázza fel őket a poroszló valami nihilista-összeesküvés vádjá nyomán. A katonai kivég-zések, a polgári perbefogatások, szibériai ex-peditiók napi renden vannak. És még sem lehet a cár nyugodt; kormánya mégis az össze-omlás fenyegető pillanatától reszket.

Bizony ilyen körülmények között lehetne. több esze is az orosz diplomáciának!

II.

* A székesfehérvári országos kiállítás megnyitási ünnepélyét a végrehajtó-bizottság e hó 4-én tartott ülésében kénytelen volt május 17-ikére (szombatra) halasztani. Az utóbbi két hét folytonos esőzése miatt ugyanitt az újonnan tervbe vett pavilonok, a gépcarnok egy része s a diadalkapu fölépítése és díszítése nem készülhet el teljesen. Bann a termekben is rendkívüli erőfeszítés dacára aránylag lassan halad a munka, a minek az oka az, hogy a kiállítók nagy része még mindig késik a tárgyak beküldésével s így a rendezés fáradságos munkáját még jobban hátráltatják. Május 10-ikére nagyban készen lehet ugyan a kiállítás, de az elnökök inkább teljes mint hézagos művet kíván bemutatni a magas vendégeknek s a nagy közönségnek. — Biztos forrásból irhatjuk: hogy az uralkodó ház több tagja jelen lesz az ünnepélyen. József főherceg, a fővédnök ugyanis Bécsben a

A cserebogárnak számos elnevezése van, melyeknek nagy része mesés eredetű s sokféle babonán és hiedelmen alapolhatnak. Az elnevezések többnyire hízlelők, nyájszók minden nyelvben. A németalföldiek pl. „Weidenhahn”-nak (fűzfakakas) nevezik; a franciáknál hannelton (kakaska); az angolok is kakaskának (cockhafer) szölitik; a csehéknél meg „babka” vagy kis „baba” (nagy-anyakka) néven ismerik. Az elfeledett mythikus vonatkozásokon kívül — mint látható a bogár alakja, színe, életmódja is szolgálhatott az elnevezések alapjául.

Különösen a bogár csápjai, a kiterjeszhető legyezőkkel, régóta tárgyai a figyelmes vizsgálódásnak. A tíz ízületű csáp a himnél hét, a nőnél hat legyező szárnnyal van látva s ezen csodálatos mimikus szervről még maig sincs eldöntve, hogy vajjon orr-e vagy fül. Elismert dolog, hogy a rovarok szaglási képessége bámulatos tökélyre fejlődött, de a szerv, mely ezen képességgel bír, még nincs felfedezve. Az entomológok többsége ezen képességet a csápokba helyezi, más részük pedig a hallási érzéket helyezi oda. A görösö mindkét felfogásnak helyet ad, minthogy alatta a csápok számtalan pórust tüntetnek elő s e mellett némelyik — köztük a cserebogár — azonnal hegyzi a csápját (ad normam: hegyzi a fület) mihielyt vártatlanul nagy zaj vagy éles hang támad közelében. Hogy a cserebogár szeme hány egyszerű szemből áll azzal biztosan nem szolgálhatok; a szunyognak van 7000 szeme, némely lepéknek 60.000; a cserebogárnak is van egy néhány.

Szemeli tehetsége a cserebogárnak nem terjednek messze, de mégis van benne csekély ravaszság. Érintésre azonnal behuzza csápját és lábait, de nincs elég türelme arra, hogy ezen halottnak-tettetést hosszabbban kiállja. Jelleme a bogarak közt megfelel a meglehetősen tunya, miváletlen emberének az emberek közt. Az ilyen jellem tyusztó Tóth Ede a „Falu rosszban”, „Cserebogár J.” szölopásztor személyében állította elénk.

Egy nagy különbség van mégis a cserebogár jelleme és a cserebogár jellemű ember között: amaz néma, ennek szája folyton jár.